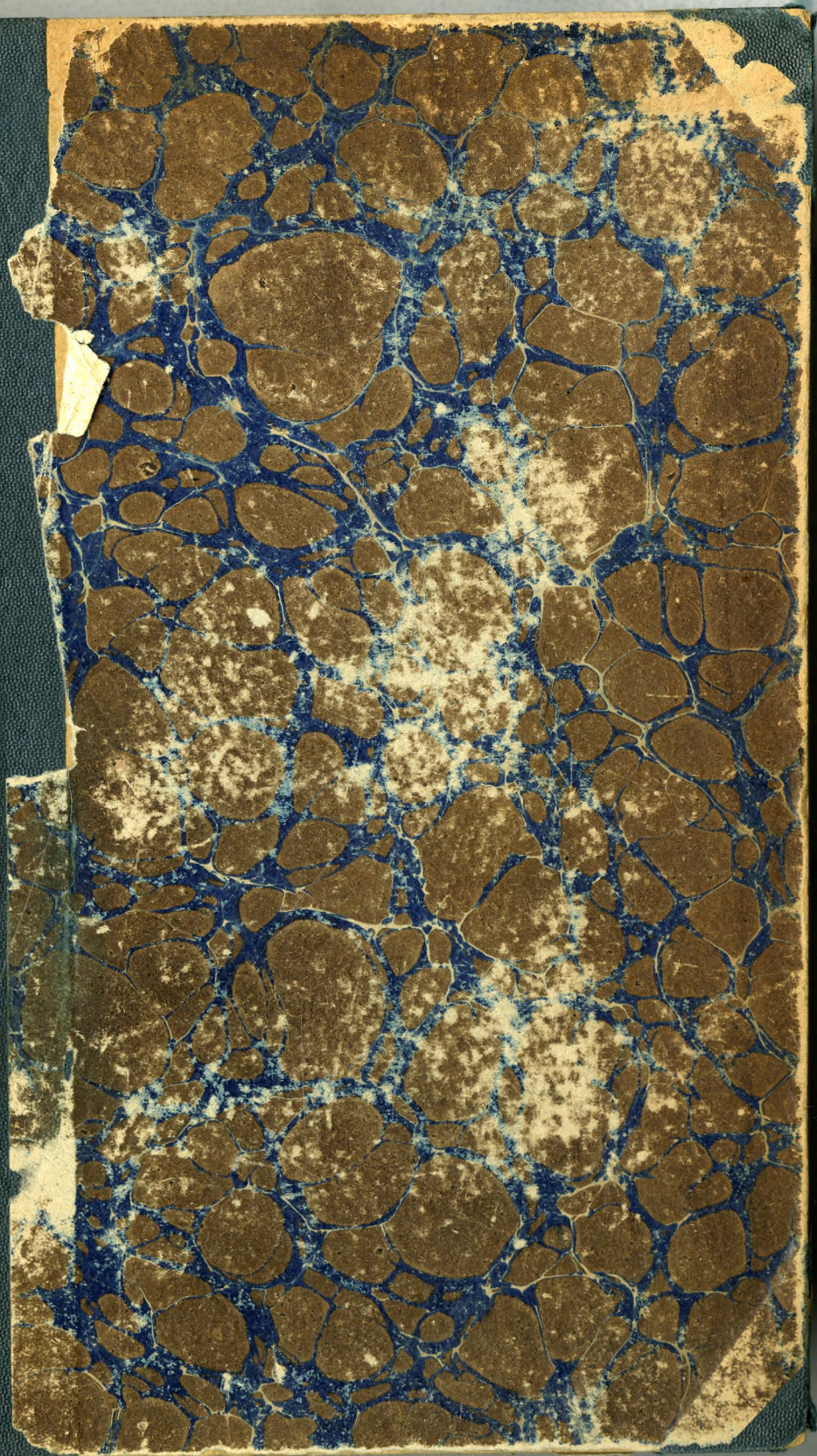

Politikai
röpiratok

155.

155
1380

A KIADÁSOK MEGTÉRÍTÉSE.

A KÉSZPÉNZ MELLETT VALÓ VÁSÁRLÁSNAK LEGBIZTOSABB
ELŐMOZDÍTÓJA.

IRTA

BECK DÉNES.

Ára 30 kr. cöztr. ért.

7
BUDAPEST, 1881.

PESTI KÖNYVNYOMDA-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Hold-utca 7. sz.

A KIADÁSOK MEGTÉRÍTÉSE

A KÖNYVÉRTÉKELÉS ÉS A KÖNYVTÁRSZERVEZÉS
KÖNYVTÁRSZERVEZÉS

DE BALLAGI GÉZA

1881

BUDAPEST, 1881

NYELVTUDOMÁNYI ÉS LINGVISZTIKAI TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG

ELŐSZÓ.

Négy éve mult, hogy a »Pester Lloyd«-ban és az annak idejében még létezett nemzetgazdasági lapokban, egy intézményt, mely Angliában 1874-dik év óta fennáll, a nevezett lapok t. olvasóival megismertetni igyekeztem, azon szándékkal, hogy a mellett érdeket keltsek, és azt, mert kiváló fontos és nagy jelentőséggel bir, nálunk is, hol a takarékoskodás annyira kívánatos és szükséges, életbe léptethessem. — Ezen intézmény a „**General Expenditure Assurance Company**“ „vagy általános kiadásokat biztosító társulat.“

Ennek célja a kiskereskedésben a készpénz melletti vásárlást behozni, miért is azoknak, kik készpénz mellett vásárolnak, **kiadásaik megtérítését biztosítja.**

Ámbár a czikkeim megjelenése után hozzám érkezett különféle kérdésekből azt láttam, hogy ezen intézmény érdekében némi érdeket már kel tettem, mindazonáltal éreztem, hogy az nem elég arra, hogy célom létesítése tekintetéből ahhoz sok reményt köthessek. — Két évvel később

1879. évi júliusban, egy harmadik közlemény által ismét kísérletet tettem ezen eszme mellett küzdeni, azonban az is eredmény nélkül maradt. — Utaltam Németországra, hol ezen eszme szintén felkaroltatott, de ez sem tette meg hatását, és szándékkal egy lépéssel sem jutottam előre. — Mindamellett reményemet fel nem adom, mert engemet főleg egy gondolat lelkesít és buzdít, t. i. az, hogy hazámnak lényeges szolgálatot tehetek, ha ezen eszmének valószínűsítését keresztül vihetem. — És így újabb kísérletet fogok kockáztatni, hogy ezen intézménynek, mely már Franciaországban és Bécsben is, habár itt más alakban létezik, utat törhessek, midőn az Expenditure Assurance-nek lényegét és jelentőségét rövid röpiratban az érdekelt köröknek bemutatatom, kérve hogy ezen röpiratot, mely a tárgyat egyszerűen és simán, de kimerítőleg és érthetőleg tárgyalja, jó indulatu figyelembe részesítsék.

Budapest, 1881. szeptember havában.

Beck Dénes.

*»A munka felszabadít,
és a takarékosság függetlenít.«*

I.

A General Expenditure Assurance Company vagy általános kiadásokat biztosító társulat, mely Angliában 1874. év óta létezik, azon okból lett alapítva, hogy általa, **a kiskereskedésben a készpénzfizetés** vagy a **készpénz melletti vásárlás** behozható legyen.

Ezt az által vélte elérhetni, hogy az eladót rá bírja, hogy a készpénz melletti vevőnek 5°/o-ot — mely az Angliában országszerte szokásos alacsony kamatlábnál nem csekély, — elengedjen. — Ezen elengedés megadására annál inkább számithatott, mert abból ugy az eladónak, mint a vevőnek annyi előnye ered, hogy azok egymást saját érdekekben a fent említett célnak elérésében, t. i. a készpénzfizetés behozásában kell hogy támogassák.

Az eladónak előnyei sokfélék: a legfőbb az, hogy készpénz mellett árul, az által szinte készpénz mellett és — a mi természetes — sokkal olcsóbban vásárolhat. — Már ebben positiv haszna van, mely még nagyobb lesz az által, hogy azt minden egyes készpénz melletti eladásnál tényleg létesítette.

A készpénz melletti eladás által, biztosítva van a hitelre történt eladásokból rendszeren eredő veszteségek ellen. — Továbbá azon nagy előnyben részesül, hogy a társaság hirdetményeiben szerepel, mi által ismertebbé lesz, mint a költséges hirdetések által.

A vevő, vagy fogyasztó előnye pedig az, hogy készpénz melletti vásárlása által, kilátást nyer, a mindennapi szükségletre kiadott összegeket, bizonyos idő letelte után megint egészen visszakapni, mi által ama kiadások nem elveszetteknek, hanem csak időközleg kiadottaknak tekinthetők. — Ezt úgy teszi az Expenditure Assurance lehetővé, hogy az eladó által adandó 5%-nyi elengedést előre gyűjti, és a fogyasztó részére mindaddig kamatoztatja, míg az huszszorannyi lesz, vagy az 5%-nak megfelelő tőkeösszeggé válik. — Ilyen kamatozás által való tőkézés 62 év alatt történik.

Az eljárás maga, vagy az 5%-nyi elengedés gyűjtésének módja igen egyszerű.

Az Expenditure Assurance arra igyekeztén, hogy a fogyasztó a lehető legkisebb kiadott összegét is ismét értékesíthesse, elad a társaság céljához hozzájáruló kereskedőnek, gyárosnak vagy kisiparosnak — mely hozzájárulás csak azon nyilatkozatot követeli, hogy az illető a készpénz melletti vásárlásnak 5%-ot elengedni hajlandó — jegyeket hat fillértől kezdve öt font sterlingig, melyeket ezek a fogyasztónak minden készpénz melletti vásárlás alkalmával az elengedés fejében felszólítás nélkül kiszolgáltatnak. — Ezen jegyek azonban nem az 5%-os elengedés, hanem az egész kiadott összeg értékét képviselik, azaz, ha egy font

sterlingért vettem árukat, akkor nem egy shillingért, mely az 5%-os elengedésnek megfelelően, kapok jegyeket, hanem egy egész font sterling erejéig, mert annyit költöttem és annyit kell, hogy ismét visszakapjak.

Ha a fogyasztónak ilyen jegyek egy font sterling vagy ötven forintra menő összegig összegyűltek, úgy azokat a társaságnál egy hasonló értékű kötvényre becserélheti.

Azzal átvesz a társaságtól egy értékpapírt, mely őt a társaság irányában semmire sem kötelezi, míg a társaság kötelezve van, azt egy meghatározott évsor után, annak teljes értékéig készpénzben visszaváltani. — A visszaváltás kisorsolás útján, minden sorszamból évenként kétszer történik. — A sorszámok mindig egy-egy évben kiadott kötvények összegét tartalmazzák és 179 sorsolásra felosztva, minden 90 évben teljesen kisorsoltatnak.

Előbb azt mondtam, hogy egy tőkének 5%-os kamatja folytonos kamatozás által már a 62-dik évben eléri a tőkének magasságát, míg itten 90 év alatti visszafizetésről van szó. — E tekintetben szolgáljon felvilágosításul, hogy Angliában azon tőkéből vagy inkább azon összegből, mely az 5%-os elengedésből befolyt, a társaság, kezelési költségei fedezésére mindenképpel 20%-ot levon, a tőkésítésre tehát csak 80% vagy az elengedésnek $\frac{4}{5}$ része marad, mi által a tőkésítés az 5%-nak megfelelő tőke erejéig hosszabb időszakot követel, s így a visszafizetésnek is természetesen hosszabb időre kell kiterjedni.

Ha valamely fogyasztó kötvényeivel a kisor-

soltatásig várni nem akar, ugy azokra 90% erejéig a társaságnál előleget nyerhet, vagy azokat a társaságnak el is adhatja. — De felhasználhatja azokat életbiztosítási szerződésre is, midőn évenként bizonyos mennyiségű kötvényeit a társaságnak átadja, ki ezért helyette, az általa választott életbiztosítási társaságnál vett biztosításért, a díjakat megfizeti.

A kötvények száma, melyek életbiztosítás esetében az Expenditure Assurance-nek díjfizetés fejében évenként átadandók, a díjak után irányulnak, ezek pedig a biztosítottnak kora után. Ennélfogva Angliában 1000 forintnyi biztosítás után a kötvények a következő módozat szerint adandók át, ugymint:

a biztosított kora	25,	30,	35,	40,	45,	50,	55,	60.
a kötvények száma	12,	14,	16,	20,	22,	26,	32,	40.

Az ilyen kötvényeknek csak egy éveseknek kell lenni, minélfogva több évig forgalomban levő kötvényekből kevesebb fog kelleni. Ezen módozat szerint egy 30 éves fogyasztó, ki évenként 1500 forintot költhet 2100 forintig válthat életbiztosítási kötvényt, míg egy hasonló, ki azonban 4000 forintot költhet 5700 forint erejéig, a nélkül hogy egy krajczár díjt fizetnének.

A kezelés és működés módjának tárgyalásába, miként az Angliában gyakoroltatik, itt nem bocsátkozom, miután az viszonyainkkal nem egészen egyezik, fentartom azonban magamnak, hogy ott, hol azon kezelésről lesz szó, melyet nálunk megfelelőnek tartanék, ez utóbbiról is megemlékezzem.

II.

Mikor annak idejében a »Pester Lloyd«-ban két egymásután való cikkben az Expenditure Assurance-ról értekeztem, több oldalról azon kérdés intéztetett hozzám, vajjon csakugyan komoly szándékom-e ezen intézményt nálunk is behozni, nálunk, hol a takarékoskodásról még nem sokat tartanak és hol a takarékoskodáshoz oly nehezen fognak, mi által tulajdonképen ilyen intézménynek az alapja hiányzik.

Több más, nevezetesen a vidékről beérkezett kérdésekből azt láttam, hogy az Expenditure Assurance mellett erdeket keltettem, és bár egy harmadik cikkemben több ily kérdésre felvilágosítólag válaszoltam, ez alkalommal azt még kimerítőbben teszem. Behatóan fogom ezen intézménynek előnyeit anyagi oldaláról fejtegetni és egyszersmind azon ellenvetésekre válaszolni, melyek az Expenditure Assurance-nek nálunk leendő behozása ellen felhozattak.

Mindenek előtt tehát határozott nézetem az, hogy az Expenditure Assurance-nek alapítása nem volna lehetetlen, de azon sok előnynél fogva, melyet nyújtani képes, meg nagyon kívánatos is volna.

De az előfeltételek sem hiányzanak megalapításhoz, mert nem tagadható, hogy az 1869. és 1873. évek után bekövetkezett válságos idők óta, melyeknek szomorú eseményei meggyőztek bennünket arról, hogy a nemzeti vagyonállapot még nem emelkedett annyira, mint azt akkor hittük, nálunk is megkezdték a takarékoskodást, és minthogy a kereset a megszokott életmódhoz még mindig nem viszonylik, a szükség további takarékoskodásra fog szorítani, míg az mutatis mutandis általános szokássá fogott válni.

Igaz ugyan, hogy majd azután is lesz még olyan, ki a szükségből erényt fog csinálni és csak azért fog takarítani, hogy az Expenditure Assurance-nek előnyeit élvezhesse, de ez által legalább hozzá szokik a takarékoskodáshoz, mi magában véve már nagy eredmény volna; és elég fontos arra nézve, hogy az Expenditure Assurance-nek megalapítása mellett nyomtatékosan küzdjön.

Azt vélték ellenvetni, hogy az eladó nem fogja az 5%-nyi elengedést megadni, mert ez nálunk nem volna szokásos, és az Expenditure Assurance ennél fogva tárgy nélküli lenne. Erre azt mondhatom, hogy ezen ellenvetés nem egészen helyes, a mennyiben a lerovás gyakorlata nálunk már ma is fennáll, azonban a készpénz melletti vásárlás ritkaságánál fogva 2—3%-on túl nem halad. Remélhető azonban, mire nézve több kereskedő biztosítását bírom, hogy az esetben, ha a készpénzfizetés általánosságra kap, az 5%-nyi lerovatot szívesen megadják.

Furcsa is volna, ha ezt a kereskedők nem tennék és mondhatom, hogy azon kereskedő vagy

iparos rosszul fogná fel saját érdekét, ki készpénzfizetés mellett 5°-ot nem engedne, miután az angol, kinek minden körülmények közt olcsóbb pénz áll rendelkezésére, — mert ott az országszerte szokásos kamatláb mindig kisebb, — mint nálunk, azon előnynek, mely neki a készpénzfizetésből ered, az 5°-nyi elengedést szívesen feláldozza. De ezen előnyök a kereskedőre nézve tényleg oly nagyok és szükségképen minden józan gondolkozású kereskedő előtt annyira felötlőknek kell lenniök, hogy annak egyenesen saját érdeke ellen kellene törni, ha ezeket tagadni akarná.

Anyagi keresete mellett erkölcsi érdemre is tesz szert, az által, hogy a fogyasztónak lehetővé teszi, az Expenditure Assurance-nak használhatását. A fogyasztó ellenben, ki mindent készpénz mellett vásárol, lehetővé teszi rá nézve, hogy szintén készpénz mellett és ez által természetesen sokkal olcsóbban vásárolhasson. A készpénz melletti eladás által biztosítva van a hitel-eladásból eredő veszteségek ellen, míg minden készpénz melletti árulásnál hasznát meg is valósította. Az esetben, ha kevés forgalmi tőkével rendelkezik, nem kellene adósságot csinálni, és így a kamat-megtakarítás is a nyereségét emelné. — A kamat-megtakarításon kívül még kamatbevételre is számíthat, és pedig azon összegből, mely mindennap befoly és melyet addig, míg üzletében arra szüksége lesz, kamatozás végett elhelyezhet. — Tudom, hogy sokan ezen előnyöket csekélységnek tekintik, mert nálunk még nem ismerik annyira a tőke kamatozás által való nagyobbításának fontosságát. És mennyire növeszti az Angliában évről évre a tőkét, mivel az

angolok hozzá vannak szokva pénzüket a bankban tartani és abból mindig csak a szükséges összegeket venni ki utalványozás útján!

Mint »trade member« (angol megnevezése a társasági kereskedőnek) a társaságnak minden hirdetéseiben szerepel, és ez által a közönségnél ismerőbb lenne, mint akárhány hirdetés által.

A hirdetések azonkívül sok költséget okoznak, és hogy eredményyel járjanak, gyakran kell, hogy ismételtessenek, míg itten csak **egyszer van kiadása és az is csak akkor, ha bevétele van**, azaz ha árút elad, a mely mellett minden esetre nyeresége van.

A társaság hirdetése által továbbá jó ajánlatot is nyer.

Azon ellenvetés sem áll, hogy a kereskedő az 5°/_o-nyi lerovatot megadja, de az árú árába betudja, és pedig azért nem, mert ilyen eljárást egy kereskedőről sem teszek fel, de másképen ez nem is igen lehetséges. — Mert nem tekintve azt, hogy a concurrentia által az 5°/_o megadására fog szoríttatni, a társaságnak feladata lesz trade membernek csakis szilárd jellemű kereskedőket nyerni meg. — Ezek pedig trade member minőségüknél fogva szivesen megadják az említett lerovatot, mert a fogyasztó hozzájuk, a trade emberekhez több bizalommal fog fordulni, és így maguknak jó és biztos vásárlókat szerezhetnek.

De én még azon véleményben is vagyok, hogy ha egy városban csak két kereskedő fog a kiadások biztosítása alapján árulni, a többi kereskedők is

alkalmazni fogják magukat a viszonyokhoz, és szinte a trade emberekhez csatlakoznak.

A szükségesség és a concurrentia hatalma egyébiránt ki fogja pótolni azon belátást, mely némelyeknél a dolog fel nem fogta voltánál hiányzanék.

Attól sem tartok, hogy a fogyasztó félni fog a trade membernél vásárolni, hogy ott az árú talán drágább lesz, mert mint már említettem, a concurrentia azt lehetellenné fogja tenni.

Kételyt vagy meggondolást, csupán a fogyasztónak közömbössége, a jegyek gyűjtése tekintetében, okozhatna, vagy a jegyek végett a készpénzfizetés kellemetlenségének magára vállalása, de nemkülönbön korunk egyik főjelensége **az önzés**, mely csak a jelen élvezését vallja, és oly távoli jövőre gondoskodni nem akar, mi által természetesen az Expenditure Assurance nem valósulhatna.

Azonban azt hiszem, hogy ezen kételyt is eloszlathatom, mert véleményem szerint a közömbösség és az önzés egyrészt a társaság gazdag osztályánál, és másrészt a legszegényebb részénél volna található. — Az egyiknek nincs szüksége az Expenditure Assurance-re, mert viszonyai megengedik neki kiadni és használni tetszése szerint vagyonából a nélkül, hogy a jövőre gondoskodni kellene, a másiknak nem használhat, mert oly keveset költhet, hogy egész hosszú életén át a kiadott összeg oly csekély, miszerint nem érdemelné azt a kis fáradságot sem, hogy a jegyeket gyűjtse és értékesítse.

Pedig ezek megérdemelnék a gyűjtést még ez esetben is, mert az ilyen jegyeken, minden kiadott forint után 5 krajczár van, mi rá nézve mégis

értéket képvisel, és ezt a kereskedő neki, a kis fogyasztónak, az Expenditure Assurance nélkül meg nem adná.

A középosztály azonban, mely a népnek szinét képviseli, és mely az állam támasza, mert a társaság többségét képezi, ennek el kell ismerni az Expenditure Assurance-nek jelentőségét, mert erre nézve ez tényező, melylyel számolnia kell.

Ennek kell az Expenditure Assurance-nek előnyeit élvezni, és azért az addig nem gyakorolt készpénzfizetés kellemetlenségének alá kell magát rendelnie, épen úgy kell hogy a szelvényeket gyűjtse, hogy az által **kiadásait ismét visszakaphassa.**

De az önzés kérdése is elesik, mert az előnyök, melyeket az Expenditure Assurance a fogyasztónak nyújt, tetemesek és semmi költséggel nem járnak.

A fogyasztó tehát nem von el magától semmit, sőt ellenkezőleg sok előnyt élvez.

Az árukat ugyanazon minőségben kapja, mint addig, ugyanazon áron is, de esetleg még olcsóbban, mert azon különbség, melyet a kereskedő a készpénz melletti vásárlásból úgy a készpénz melletti áruvásárlásból nyereségképen húz, mely 5—10%-ra vagy többre rughat, részben a fogyasztó javára is fog jutni.

Kiadásait meg visszakapja, egyelőre csak jegyekben, de azok kötvényre történt kicserélése után kisorsoltathatnak és azonnal készpénzzé válnak.

Igaz, hogy a véletlenség vagy szokásosabb beszéd szerint, a szerencse dolga, ha épen ezek a kötvények mindjárt az első évben kisorsoltatnak.

De a lehetőség nincs kizárva és nagyon könnyen megeshetik, hogy egyik vagy másik fogyasztónak kötvényei egynehány év lefolytával, miután minden évben minden sorszámból 2 sorsolás történik, egynehány évről egyszerre kisorsoltathatnak, és így több évi kiadásait megint egyszerre visszakapja.

Ha kötvényeivel a kisorsoltatásra várni, vagy azokat örököseinek hátrahagyni nem akarná, mert nincs szándékában örököseiről ily módon is gondoskodni, — mire ugyan az emberiség hagyományilag kötelezve van, mert a jövő nemzedék úgy is mindig az előbbinek vállán áll és a későbbiek elődeik munkásságát élvezik, — úgy annak értékét már maga elhasználhatja, a mennyiben kötvényeit azoknak valódi értékökhöz képest a társaságnak bármikor eladhatja. Legczélszerűbb azonban ilyen kötvényeket életbiztosítási díjfizetés fejében felhasználni, és ezen körülmény egymaga, a felsorolt egyéb előnyöket tekintetbe nem véve, szerfölött kívánatossá teszi az Expenditure Assurance megalapítását. — Ki az életbiztosításnak lényegét ismeri, az tudni fogja, hogy az — a halandóság statistikája segítségével csupán a díjak meghatározása céljából — a tőkéknek későbbi élvezésre történt befektetésén alapszik, tehát tényleges tőkét követel, melyek a megtakarított összegekből kell hogy elvonassanak, mert díjfizetés nélkül biztosítás nem gondolható, míg az Expenditure Assurance lehetségessé teszi, minden anyagi áldozat nélkül, sőt a már felhasznált tőkéből is, és pedig olyanból, melyet mindennapi szükségletre kell kiadni, új tőkét szerezhetni, és azt

későbbi években saját szükségére elhasználni vagy örököseinek hátrahagyni. — Ámbár a fent mondtak helyessége, — nem tagadható, azért azok nem céloznak arra, hogy az életbiztosításnak értékét megkisebbitsek, mi egyébiránt nem is igen történhetnék, mert az, a biztosítások egyik legfontosabbik módjánál, nézetem szerint t. i. a halálesetre való biztosításnál oly előnyöket nyújt, mint az Expenditure Assurance nélküle nyújtani nem képes. Az ilyen biztosításoknál t. i. mint ez már világszerte ismeretes — a biztosított tőke a nélkül hogy az a biztosító-társaságnál egészen befizettetett volna — mi másféle életbiztosításoknál többnyire történik — kifizettetik a kedvezményezettnek még akkor is, ha az ilyen kötvényre csak az első díjrészlet lett is befizetve.

És épen ezen körülményben található az Expenditure Assurance-nek fontossága, mert az életbiztosítással való combinálása által a legtöbb kedvezményt nyújthat, a nélkül hogy más viszonteljesítést követelne mint készpénz fizetés mellett való vásárlást.

Ezen kedvezmények nálunk még előnyösebb módon felhasználhatók, mint Angliában, mert ugy látszik, hogy nálunk az életbiztosítási díjak olcsóbbak, mint ottan. Ezt a Expenditure Assurance árszámbája mutatja, mely az átadandó kötvényeket életbiztosítási díjfizetés céljából meghatározza.

Mig ottan egy 30 éves, ki évenként 1500 frtot költhet, magát 2100 forint erejéig biztosíthatja, azt nálunk már 3000 forintig teheti, épen ugy az, ki évenként 4000 frtot kiadhat, magát 8000 frtot erejéig biztosíthatja, mig Angliában azt csak 5700 frt erejéig teheti. E szerint nálunk kevesebb kötvény lesz élet-

biztosítási díj fejében átadandó, mint ezt a következő módozat mutatja :

a biztosított kora	<u>25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60</u>
a kötvény száma minden 1000 frt után	8, 10, 12, 14, 16, 20, 24, 34

és mely amaz ellenében, mint ez Angliában megkivántatik, meglehetősen különbséget mutat fel.

Magától érthető, hogy minden, valamely életbiztosító társaságnál már előbb biztosított, ha ezen túl az Expenditure Assurance-nek előnyeit óhajtja élvezni, életbiztosítási díjait ez által fizettetheti, és az eddig e célra szánt tőkét más hová fordíthatja.

Ha ezek azonban ily összegű biztosítást közvetlen az életbiztosító társaságnál kötnének, első esetben évenként 73 frt 50 kr. és a második esetben 199 frt 50 kr. díjat kellene fizetniök, míg az Expenditure Assurance által csupán azt kell igazolni, hogy évenként ennyit meg ennyit költöttek.

Nem lesz talán fölösleges, ha itten, bővebb megérthetés végett, a fent mondottakat példával megvilágosítom.

Azt mondtam, hogy nálunk egy harmincz éves, ki évenként 1500 forintot költhet, 3000 forintig biztosíthatja magát.

Ez az itt bemutatott módozat szerint következőképen áll : egy 30 évesnek 1000 frt biztosított tőke után 10 darab kötvényt kell a társaságnak évenként beadni. 10 db. kötvény 50 frtjával = 500 forint, tehát 3000 forint biztosított összeg után $3 \times 10 \text{ drb} = 30 \text{ drb} \times 50 \text{ forintjával} = 1500 \text{ forint}$.

Feltétlenül szükségessé válik az Expenditure Assurance a jótékony célú intézeteknél. Ezeknél vitális

kérdést képez, mert természeténél fogva a vitalitást kérdésen kívül helyezheti.

Egy gyakorlati példa szolgáljon e tekintetben bizonyítékul.

Lássuk a pesti izr. nőegylet utolsó évi jelentését. — Ez azt mutatja, hogy a nőegylet a múlt évben 88,141 frt 88 kr. kiadás mellett csak 64,538 frt 22 kr. bevétel felett rendelkezett, és így 23,603 frt 66 krral többet költött, mint bevett.

Ámbár ezen hiány a meglevő tőkéből fedezhető volt, de a körülmény maga szomorú tanúságot nyújt arra nézve, hogy a nőegyletnek fennállása veszélyeztetve lehetne, ha jótékony működésében jövőre is oly bőkezű marad. — Nevezetesen pedig még az esetben, ha az észlelhető, hogy azon 64,538 frt 22 kr. bevételnek csak egy része, vagyis 29,664 frt 92 kr. tekinthető rendes és ugyszólván állandó bevételnek, míg a másik része csak adományok, báli és egyéb bevételekből ered, tehát oly forrásból, melyekből nem mindig merithetni, és mely a pusztá véletlenségtől függvén, számításba nem jöhet.

A 88,141 frt 83 krra menő kiadások azonban, a mennyiben azok nagy részben elvállalt támogatásokból, nevezetesen készpénzsegélyekből állanak, alig volnának redukálhatók, és ha a 44,000 frtnyi árva-ház kiépítési költséget, mely nem mindig visszatérő kiadást képez, levonom, mely esetben a bevételből is az e czélra gyűjtött 25,619 frtot kamataival együtt kell, hogy elkülönítem, a kiadási rovat még mindig nagyobb lesz, mint a bevételi, és ez azon körülmény, mely a nőegylet áldásos működésének

meg nem akadályoztatása céljából meggondolást okoz.

De ezen körülményből egyszersmind az is következtethető, hogy mennyire áldásos volna a nőegyletre, mint minden más jótékonycélú egyletre is, az Expenditure Assurance intézménye.

Mert ha a nőegylet 88,141 frt 88 krnyi kiadásaiából a következő összegeket, ugymint:

2,412	frt	95	kr.	élelmezésre,
324	»	14	»	tüzelési anyagra,
1,159	»	18	»	ruházatra,
141	»	62	»	iskolai szükségletre,
49	»	30	»	berendezési tárgyakra,
1,681	»	20	»	különféle kiadásokra,
5,857	»	40	»	élelmi szerekre,
304	»	20	»	tüzelési anyagra,
95	»	—	»	nyomtatványok és berendezési cikkekre,
44,000	»	—	»	árvaház kiépítésére,
1,668	»	54	»	az ó épület javítására,
1,480	»	16	»	kert és bekerítésre,
2,119	»	65	»	az árvaház új berendezésére,
				összesen

61,293 frt 34 krt az Expenditure Assurance útján költhette volna el, mi Angliában lehetséges és tényleg történik is és mi ezen füzethez mellékelt trade emberek jegyzékéből világosan látható, akkor az nem lett volna elveszve, hanem csak egy darab időre kiadva, hogy azután megint az egylet pénztárába visszafolyjon. Tartalékot képezne, mely évről évre nagyobbodnék és melyből a nőegylet a jövő időkben

költségeit fedezhetné. — Nem kellene többé tőkék beszerzése végett küzdeni és nem volna rendkívüli bevételekre utalva, sőt idővel a tagokat a rendes díj-fizetés alól is felmenthetné, és mégis örökké való időkre biztosított léttel bírna. — De ez által azon kellemetes helyzetbe jutna a nőegylet, melynél az idő nem játszik szerepet, mint az egyes egyénnél, ki a jelen vagy az ember életéig terjedő élvezetre van utalva, hogy jótékony működését biztosabban gyakorolhatná, jótékony keze nagyobb kört érhetne el, és nagyobb számú szerencsétlen élvezhetné jótékonyosságát, mi a jelenlegi viszonyoknál nem lehetséges.

III.

Korszellemünknek megfelelőleg szükségesnek tartottam, mindenekelőtt az Expenditure Assurance-nek anyagi előnyeit felsorolni, míg most erkölcsi jelentőségét fogom tárgyalni, mely a latban legalább is annyit nyom, de a humanitás szempontjából minden esetre első helyet érdemel.

Azt mondtam, hogy az Expenditure Assurance-nek célja a készpénzfizetést behozni. A készpénzfizetés pedig alapja a takarékoságnak, és a takarékoság alapelve és egyik fő erkölcsi tényezője a nemzetgazdasági életnek. A takarékos ember pontos és gazdálkodó, ki csak azt veszi, mire okvetlen szüksége van; kiadásai meghatározott keretben mozognak, és minthogy készpénz mellett vásárolhat, az élelmi szereket és minden egyéb szükségleteit olcsóbban beszerezheti.

Ez által bizonyos függetlenséget nyer, mi annál, ki adósságot csinál, meg nem történhetik. Az ilyen hajlandó a tékozláshoz is, mert sok és különfélét vásárol, mit készpénz mellett nem tehetne és nem tenne, és azon helyzetbe is juthat, melyre Franklin Benjámint azt mondja: »hogy a szükségest el kell adni, mert fölöslegest vett«.

Az adósságcsinálónak, mint ez természetes, erkölcse is zabolátlan és lassankint az igazság ellenségévé lesz, — az első és legbiztosabb lépés a tökéletes erkölcsi hanyatláshoz. — Mire nem képes a hazug ember? és minő eszközökhöz nem kell nyulnia, hogy magát fentarthassa?

Csupa kötelességből, de nem szeretetből való gondoskodásából családja fentartását illetőleg, végtére tilos eszközökhöz nyul, és magát és családját okvetlenül szerencsétlenségbe ejti. Az anyagi tönkrehajtás mellett még a társadalom megvetése is osztályrészévé lesz, és minden igényét a jótékony támogatásra eljásza.

Mily gyakran előfordulnak ily szomorú esetek, azt mondanom sem kell, ép úgy mellőzni fogom annak ecsetelését is, hogy minő mélyen elharapóztak ezen visszásságok társadalmi életünkben és mily nehezen mozdítható elő azoknak javulása. Sajnos, de a tapasztalásból azt észleltük, hogy minden javítási kísérlet eredménytelen maradt, oly embereknél, hol a jellem kellő szilárdsággal nem bírt, mivel az erkölcsi eszközök elegendők nem voltak. Csak az esetben, ha azok anyagi előnyökkel voltak összekötve, volt eredmény észrevehető.

És ezen körülmény újabb szempontot mutat, mely az Expenditure Assurance-nek alapítása mellett, szól, mert ez azon anyagi kedvezményeknél fogva, melyeket nyújtani képes, mint semmi más intézmény alkalmas sok társadalmi betegséget megszüntetni, és az erkölcs javulására behatni.

Kényszeríteni fogja t. i. a nem takarékos és nem pontos embert, kinek lehetővé teszi pontos-

sága által minden, naponként tett kiadásait visszakaphatni, háztartásába rendet hozni és csak akkor és csak azt kiadni, mit testi és lelki ereje után már keresett. — Ez által későbbi jövedelmeit nem fogja megterhelni és a keresetét nyugalommal élvezhetendi, de egyszersmind azon megnyugvással is, hogy fogyasztása által ilyen módon családjának jövőjeért is tett valamit.

De a gazdálkodó emberre is erkölcsi hatása van az Expenditure Assurance-nek, a mennyiben ennek megkönnyebbíti a lételért való küzdelmet. — Tudni fogja, hogy azt, mit oly nehezen keresett és az élet fentartására kiadni kell, nem veszi el, hanem mint tartaléktökét teszi félre a maga vagy családja részére, és ezen öntudatban, ezen reményben új erőt és kitartást nyer, megerőltető munkájához. — Ez nevezetesen a hivatalnokoknál áll, kik a művelt társadalom többségéhez tartoznak, és kiknek legnagyobb része oly rosszul van fizetve, hogy gazdálkodó életmódnál csak megvan mindennapi életök, de nem szabadithatják meg magokat azon nyomasztó gondolattól, hogy családjaik jövőjeért mit sem tehetnek és azoknak semmi mást nem hagyhatnak hátra, mint a kötelességszerű munkálkodást és nélkülözést.

Ép így a sok kiskereskedő és kézműves vagy kisiparos, kik nehéz testi munkájok után, csak annyit keresnek, miből családjukkal szegényesen élhetnek, és lételüket ugyszólván egyik napról a másikra tengetik. — Mindezek nyugodtabban fogják sorsukat elviselni, ha tudják, hogy nehéz keresetök után nem csak a jelennek, hanem a jövőnek is élhetnek, és

hogy az elhasznált tőke el nem vész, hanem új életforrássá lesz nekik, úgy családjaiknak.

Még bővebben lehetne a Expenditure Assurance-nek erkölcsi eredményeit részletezni és számtalan példákkal fontosságát megerősíteni. — Itt még csak a házasságkötésre akarok utalni, mely az Expenditure Assurance-ban hatalmas előmozdítót találna. Kétséget sem szenved, hogy némely komoly gondolkozású férfit ma elmulasztja családot alkotni, mert a rossz viszonyok miatt fél, hogy a mindennapi szükségleten kívül nem igen kereshet annyit, hogy abból családjának jövőjéről is gondoskodhatnék, míg az Expenditure Assurance-ban biztos támaszt találna, és gond nélkül evezhetne a házasság kikötőjébe.

Az Expenditure-Assurance okozta nagyobb készpénzforgalom által, a kereskedelem és ipar is nagyobb lendületet, de szilárdabb alapot is nyerne, mi által az általános jólét emelkednék.

A művészet és a tudomány szintén általánosabbá válhatnék és jobban is fejlődhetnék, mert az általános jólét lehetővé tenné több embernek, magát egyik vagy másiknak szentelni.

Megszünnék a közömbösség, mely ma a polgári kötelesség teljesítése körül fennáll. — Mennyire megszegyenítő, ha gyakran látjuk, hogy egyik vagy másik polgárnak nehezére esik azon csekély nyilvános terhekből, melyek reá mint adófizetőre hármlanának, valamit magára vállalni. — Hányszor volt alkalmunk láthatni, hogy választásoknál alig jelent meg 15—20%-a a beiratkozott választóknak, mert ezen polgári kötelezettségtől keresete miatt visszataratott.

Még az állami életben is fontos szerep esnék osztályrészl az Expenditure Assurance-nek. — Az általános jólét emelése, nemcsak az állami bevételeket biztosítaná, hanem megelégedett elemeket is teremtene, mi által az állam állandósága biztosítva volna. Az állam pénzügyi állását is közvetlen javíthatná, a mennyiben nevezetes állami kiadások, mint kaszárnyák és kórházkezelések, hadseregi felszerelések, általa ismét hasznavehetőkké tétethetnének.

Mindent összefoglalva, csak azt ismételhetem és mondhatom, és ez alig volna megzáfolyható, hogy az Expenditure Assurance-nek létesítése okvetlen kívánatos, mert működése minden irányban szerfölött áldásos volna. — Boldog azon nép, ki azt megérti és magának felhasználja!

IV.

Miután az Expenditure Assurance-nek lényegét, célját és értékét az eddig mondottakban kimerítően és reménylem, elég világosan bemutattam, ezennel annak alapításáról fogok szólni, a miként azt nálunk czélszerűnek tartanám. — Előbb azonban annak Angliában levő berendezési módját fogom megismertetni. Angliában a General Expenditure Assurance Company részvénytársaság, melynek élén 6 igazgatóból és egy, a vezetéssel megbízott igazgatóból álló igazgatótanács áll. — Ezeknek segítségökre szolgál 3 »trustees« bizalmi férfiú és egy jogtanácsból álló bizottság. A társaság bankárjai a National Provincial Bank Londonban és a Hibernian Joint Stock Company Dublinban. — A tőke elhelyezését ellenőrizi és felülvizsgálja egy bizottság, mely a főrészvényesek és a trade emberek közül választatik. — Tisztük tiszteletbeli és ennél fogva fizetés nélküli.

Ez a forma, melyre az Expenditure Assurance alapítva van. Elvi változtatással azt a formát nálunk is ajánlanám.

Nem tagadom ugyan, hogy legjobban szerettem volna, ha ezen intézmény, melyet nálunk »**Kiadásokat**

Megtérítő Társaság« avagy Szövetkezetnek neveznék, egy már fennálló biztosító-társaság által alapíttatnék meg, mely azonban már feltétlen bizalomnak örvend.

Először beleillik a biztosítási keretbe, és továbbá ez által több biztonságot nyújthatna és kezdettől fogva bizalomra számíthatna. Az illető biztosító-társaságnak azonban üzleti szempontból nagy előnyére válnék, és hatalmas emelője lenne életbiztosítási üzletágának. — Azért érdemes is volna érette egy életbiztosítási társaságot alapítani, mely nem a tőke nagysága által, mert több mint a törvény által meghatározott összeg nem volna szükséges, hanem a személyek által, melyek az élén állának, ébresztene bizalmat.

Mert bizalom, megint bizalom és harmadszor is bizalom legyen a megalapításnál az alapelv. — Csak akkor lehet fennállása biztos és működése áldásos, ha feltétlen bizalommal bír, mert csak akkor fogja magát a fogyasztó, kinek a készpénzfizetéshez szokni kell, ezen kellemetlenségnek alá vetni, ha teljes megnyugvást bír a felett, hogy későbbre visszatett tőkái biztosan kezeltetnek.

Részvénytársaság általi megalapítását nem ajánlanám. Fennállónak nem, mert ennek a jelzőlogózat kivéve, más üzlettel foglalkozni nem szabad volna, hogy épen minden kétely ki legyen zárva. Ujjonnan alakítandónak nem, mert ennek nagyon kis tőkére volna szüksége, ennél fogva sok részvényt nem adhatna ki, és a fogyasztók, kereskedők és iparosok részvéte lehetetlenné lenne téve. — Mig ellenben én célszerűnek tartanám, ha a »Kiadásokat Megtérítő Társaság« megalapításánál a fogyasztók úgy mint a

trade emberek részt vennének, mert a kettős közös érdekekben nagyobb biztosítékot látnék, biztos kezelésére nézve.

Azért részemről legajánlatosabbnak tartanám megalapítását **szövetkezet** által létesíteni, melynek élére a legelőkelőbb kereskedők és iparosok állnának, kik személyükre úgy, mint kezelésükre nézve absolute bizalmat bírnak. Az ilyen szövetkezetnek tagjai által 50 forintról szóló részjegyek volnának aláírandók, hogy az a törvény kellékeinek megfeleljen, és azok lehető nagy körre kiadandók volnának. A befizetésnek, de csakis fele részéig kis részletekben kellene történni. — A másik fele része a nyereségből volna kipótolandó. — A szervezés, mely igen egyszerű lehetne, egyelőre a befizetett összegből volna fedezendő, és a nyereségből törlesztendő.

Az igazgatás egyszerűsítése végett elegendő volna egy öt tagból álló igazgatóságot megválasztani, és a közvetlen vezetéssel egy, a kezelésért felelős első hivatalnokot megbizni. — Ezenkívül egy-egy évre felváltva a fogyasztók és trade emberek közül, még akkor is, ha azok nem volnának szövetkezeti tagok, 5 bizalmi férfiú volna választandó, kiknek feladata volna az egész üzletet ellenőrizni. — Ezek részt vennének a pénz elhelyezése végett történendő tanácskozásokban is, hol lényeges véleménykülömbőség mellett, a felügyelő-bizottság utján felebbezhetnek a közgyűléshez. — A közgyűlés a törvény értelmében az igazgatóság kifogásolt határozatát helyben hagyja, vagy a törvény szabta következményekkel visszautasítja. Az igazgatóság 3 évre volna választandó. A felügyelő bizottság a

szövetkezeti törvény szerint, a minimális számmal volna választandó.

A szövetkezetnek feladatához tartoznék a Kiadásokat Megtérítő lényegét és értékét népszerű röpiratokban, az angolok szerint katechismus formában, lehetőleg terjeszteni, hogy szellemének utat nyisson. Lehetségessé kellene tenni a Kiadásokat Megtérítő használatát a legkisebb fogyasztónak is, és ezért jegyeket már 10 krtól kezdve kiadni.

Általában a jegyeknek 10, 25 és 50 krajczár, továbbá 1, 5 és 10 frtos névértékűeknek kellene lenni, melyek tekintettel a kifizetőre, már 50 forintnál, díjmentesen kötvényre volnának kicserélendők. — A szelvények kemény papirosból levő kis darabkák lehetnének, melyeken az összeg száma melynek megfelelnek és a szövetkezet nevének kezdőbetűje volna.

A kötvényeknek szintén kis darabkáknak kellene lenni, de nem valamelyik pénzünk formájával birni. A szövegbe a Kiadásokat Megtérítő Szövetkezet 50 frtról szóló kötvénye visszafizetendő 75 év alatt kisorsolás útján, a kibocsátási hó és évszám, ezen kívül a folyó szám és a sorszám volna irandó. Minden kötelezvény hátára, a sorsolási terv és egy kamatozási tábla volna elhelyezendő, hogy a kötvények, melyek valószínűleg kereskedelmi cikké válnának, mindenki által károsítás nélkül adathassanak és vétethessenek.

Minden egy év folyamában kiadott kötvény egy sorszámot képezne, melyből minden évben kétszer, még pedig június 30-án és december 31-én kisor-

solás történik, úgy hogy a 75 év leteltével és nem úgy mint Angliában, hol ez csak 90 év után történik, egy-egy sorszámnak valamennyi kötvényei kihuzatnak. A kisorsolt kötvények a kisorsolás napjára következő 14-ik naptól fogva beváltandók. A szövetkezet feladata volna, legalább kezdetben, vagy addig, míg a Kiadásokat Megtérítő működése általánosabb ismeretű lesz, a felett örködni, hogy a trade emberek, kik üzletükben ily megismertető jeggyel kell hogy birjanak, a szelvényeket minden készpénz melletti eladásnál felszólítatlanul kiszolgálják.

Az árúk árai feletti örködést, azt hiszem, legjobb a vevőre magára bízni, mert az a folytonos fogyasztás által leginkább van azon helyzetben, hogy a folyó árakat ismerje és magát némely kereskedőnek esetlegi túlhágásai ellen védje, miben a concurrentia által a legjobb támaszt nyeri.

Az igazgatóság és a felügyelő bizottság működésükért a tiszta nyereségből 8, illetőleg 3%-éket huznak.

Ilyen volna a forma, mely szerint én magamnak a Kiadásokat Megtérítő alapítását gondolom. — A tapasztalásból volna látható, hogy egyik vagy másik javaslat mikép volna módosítandó.

Nagyon valószínű, hogy sokan azt fogják most kérdezni, mi hasznot nyújt a Kiadásokat Megtérítő intézménye a szövetkezetnek, mely azt életbe lépteti és megalapítja?

Erre az egy kérdésre szerettem volna a válaszzal adós maradni, mert annak haszonhajtásáról

nem volt szándékomban említést tenni. — És pedig azért, mert szerettem volna annak még a látszatát is mellőzni, mintha a Kiadásokat Megtérítő intézmény kereseti forrásul szolgálna annak, ki azt életbe lépteti.

Azonban a cél, mely szemem előtt lebeg, a Kiadásokat Megtérítő intézményt philanthropicus és humanistikus jelentősége végett megalkotni, de tudván azt is, hogy az csak akkor volna lehetséges, ha alapítóinak anyagi hasznot is hajt, miként azt a fogyasztó és a kereskedő szintén élvezik, indított arra, hogy haszonhajtásáról számadást adjak.

Mint a visszafizetési táblázat mutatja, minden összegből, mely egy sorszámot képez, és melyet például 10,000 darab 50 forintos kötvényben állapítottam meg, 5% mindenek előtt levonatik, mely a szövetkezet hasznát képezi.

Angliában 20% és Németországban 10% vonatik le. — Ezen levonás 10,000 darab 50 forintos kötvény után 1,250 forintot teszen, azaz 10,000 darab kötvény 50 frtjával = 500,000 frt 5% lerovat = 25,000 frt, ebből 5% levonás = 1,250 forint.

Ha most felteszem, hogy a fővárosnak 370,000 lakosából csak 100,000 személy a Kiadásokat Megtérítő által költekez, és minden egyes személy után évenként 350 frtot számítok, mely összeg nem sok, miután egy jobb napszámosnak is 365 napon át legalább 350 frtot kell keresnie, hogy élhessen, ugy. 35.000,000 forint fogyasztott összeget nyerek. Az 5% lerovat ezen összeg után 1.750,000 frt, az 5% levonás pedig 87,500 forintot teszen, mely évenként a szövetkezet hasznát képezné.

Ezen évenkénti hasznon kívül marad még a visszafizetési tervzet szerint, minden 100,000 darab kötvény visszaváltása után a szövetkezet szabad rendelkezésére, további 265,017 frt 6 kr., tehát 35 milliónyi fogyasztott összeg után $70 \times 275,017$ frt 6 kr. = 19.251,194 frt 20 kr., mely bár 75 évre oszlik fel, mégis szép felesleget mutat, melyet épen nagysága végett legalább részben a fogyasztó javára juttatnék és pedig úgy, hogy a visszafizetés természetesen a tőkés veszélyeztetése nélkül, kedvezőbb kisorsolási tervzettel látnák el. Még más oldalról is volna a szövetkezetnek haszonbevétele, t. i. a kamatokból, mely azon összegek után befolyna, mely a jegyek eladásából bevéttetett, mert ezek kamatoztatása a fogyasztó részére, csak attól az időtől kezdődik, melyben a kötvények kiadattak. Ugy a tőkék elhelyezéséből is eredne haszn és pedig a kamatkülönbségből, mert nagyon valószínű, hogy nálunk a tőkeelhelyezés 5%-nál magasabb kamatlábra történhetik és ezen különbség évenként ismét szép hasznot hozna.

Jobb áttekinthetés végett ide mellékelek egy I. táblát, mely a tőke kamatozását és 62 év alatt történendő huszszorozását kimutatja, továbbá egy II. táblát, mely a kötvények kisorsolás útján történendő visszaváltását szabályozza, és végtére egy kivonatot a General Expenditure Assurance Company-nak Londonban 1880. év áprilisban kiadott jelentéséből, mely azon trade embereknek, kik 5%-nyi lerovatot engedélyeznek és azt a társaság szelvényeiben kiadják, jegyzékét tartalmazza.

Ebből a jegyzékből azt észlelhetni, hogy Angliában az Expenditure Assurance használatával mindent, mire az embernek házfentartásában, ugy gazdálkodásában szüksége van, be lehet szerezni.

Ezzel be is fejezem ezen kis füzetet, midőn még azon óhajnak adok kifejezést, hogy bár mielőbb akadnának olyanok, kik hivatva vannak, hogy ezen intézményt az emberiség és hazánk javára és érdekében, minél hamarább életbe léptettessék.

1. Die erste...
 2. Die zweite...
 3. Die dritte...
 4. Die vierte...
 5. Die fünfte...
 6. Die sechste...
 7. Die siebte...
 8. Die achte...
 9. Die neunte...
 10. Die zehnte...

1	Die erste...
2	Die zweite...
3	Die dritte...
4	Die vierte...
5	Die fünfte...
6	Die sechste...
7	Die siebte...
8	Die achte...
9	Die neunte...
10	Die zehnte...
11	Die elfte...
12	Die zwölfte...
13	Die dreizehnte...
14	Die vierzehnte...
15	Die fünfzehnte...
16	Die sechzehnte...
17	Die siebenzehnte...
18	Die achtzehnte...
19	Die neunzehnte...
20	Die zwanzigste...

I. Tábla.

A tőkének 75 év alatt való huszszorozása kamat és kamatja által.

Év	Tőkésítendő összeg	5% kamat	Összesen	Év	Tőkésítendő összeg	5% kamat	Összesen
1	500 —	25 —	525 —	18	1146 07	57 30	1203 37
2	525 —	26 25	551 25	19	1203 37	60 15	1263 52
3	551 25	27 55	578 80	20	1263 52	63 15	1326 67
4	578 80	28 95	607 75	21	1326 67	66 35	1393 02
5	607 75	30 40	638 15	22	1393 02	69 65	1462 67
6	638 15	31 90	670 05	23	1462 67	73 15	1535 82
7	670 05	33 50	703 55	24	1535 82	76 80	1612 62
8	703 55	35 20	738 75	25	1612 62	80 65	1693 27
9	738 75	36 95	775 70	26	1693 27	84 65	1777 92
10	775 70	38 80	814 50	27	1777 92	88 90	1866 82
11	814 50	40 72	855 22	28	1866 82	93 35	1960 17
12	855 22	42 75	897 97	29	1960 17	98 —	2058 17
13	897 97	44 90	942 87	30	2058 17	102 90	2161 07
14	942 87	47 13	990 —	31	2161 07	108 05	2269 12
15	990 —	49 50	1039 50	32	2269 12	113 45	2382 57
16	1039 50	52 —	1091 50	33	2382 57	119 15	2501 72
17	1091 50	54 57	1146 07	34	2501 72	125 10	2626 82

Év	Tőkésítendő összeg	5% kamat	Összesen	Év	Tőkésítendő összeg	5% kamat	Összesen
35	2626 82	131 35	2758 17	56	7318 32	365 90	7684 22
36	2758 17	137 90	2896 07	57	7684 22	384 20	8068 42
37	2896 07	144 80	3040 87	58	8068 42	403 45	8471 87
38	3040 87	152 05	3192 92	59	8471 87	423 60	8895 47
39	3192 92	159 65	3352 57	60	8895 47	444 80	9340 27
40	3352 57	167 65	3520 22	61	9340 27	467 —	9807 27
41	3522 22	176 —	3696 22	62	9807 27	480 35	10287 62
42	3696 22	184 80	3881 02	63	10287 62	514 40	10802 02
43	3881 02	194 05	4075 07	64	10802 02	540 10	11342 12
44	4075 07	203 75	4278 82	65	11342 12	567 10	11909 22
45	4278 82	213 95	4492 77	66	11909 22	595 45	12504 67
46	4492 77	224 65	4717 42	67	12504 67	625 25	13129 92
47	4717 42	235 90	4953 32	68	13129 92	656 50	13786 42
48	4953 32	247 65	5200 97	69	13786 42	689 30	14475 72
49	5200 97	260 05	5461 02	70	14475 72	723 80	15199 52
50	5461 02	273 05	5734 07	71	15199 52	760 —	15959 52
51	5734 07	286 70	6020 77	72	15959 52	798 80	16758 32
52	6020 77	301 05	6321 82	73	16758 32	837 90	17596 22
53	6321 82	316 10	6637 92	74	17596 22	879 80	18476 02
54	6637 92	331 90	6969 82	75	18476 02	923 80	19399 82
55	6969 82	348 50	7318 32				

Félévenkénti kamatozás mellett a huszszoros összeg sokkal túl
volna haladva.

II. Tábla.

Visszafizetési minta.

A szövetkezet elad 10,000 darab 50 frt névértékről szóló kötvényeket = 500,000 forint 5°/_o-ával = 25,000 forint, mely összeg 5°/_o = 1250 forint levonása után, tehát 23,750 forinttal kamatozás végett elhelyeztetik, és 75 év folytán kisorsolás útján 500,000 forinttal visszafizettetik.

Év	T ö k e	5 ^o / _o kamat félévanként	Összeg	Kisorsolt		Marad kamatozásra
				darab	összeg	
		593 75				
1	23750 —	604 85	24948 60	3	150	24798 60
		619 97				
2	24798 60	631 74	26050 31	3	150	25900 31
		647 50				
3	25900 31	659 70	27207 51	3	150	27057 51
		676 45				
4	27057 51	690 85	28424 81	2	100	28324 81
		708 12				
5	28324 81	723 32	29756 25	2	100	29656 25
		741 40				
6	29656 25	757 45	31155 10	2	100	31055 10
		776 37				
7	31055 10	793 27	32624 74	2	100	32524 74
		813 12				
8	32524 74	833 45	34171 31	2	100	34071 31
		851 77				
9	34071 31	866 82	35789 90	3	150	35639 90
		891 —				
10	35639 90	909 50	37440 40	3	150	37290 40
		932 22				
11	37290 40	953 05	39175 67	2	100	39075 67
		976 87				
12	39075 67	998 80	41051 34	2	100	40951 34
-	Átvitel	18651 34		29	1450	

Év	Tőke	5% kamat félévenként	Összeg	Kisorsolt		Marad kamatozásra
				darab	összeg	
	Áthozat	18651 34		29	1450	
13	40951 34	1023 75 1046 85	43021 94	2	100	42921 94
14	42921 94	1073 02 1097 35	45092 31	2	100	44992 31
15	44992 31	1124 77 1150 40	47267 48	2	100	47167 48
16	47167 48	1179 15 1204 90	49551 53	3	150	49401 53
17	49401 53	1235 05 1262 17	51898 75	3	150	51748 75
18	51748 75	1293 72 1322 30	54364 77	3	150	54214 77
19	54214 77	1355 12 1384 25	56954 15	4	200	56754 14
20	56754 14	1418 85 1449 32	59622 31	4	200	59422 31
21	59422 31	1485 05 1517 67	62425 03	4	200	62225 03
22	62225 03	1555 62 1589 52	65370 17	4	200	65170 17
23	65170 17	1629 25 1664 97	68464 39	4	200	68264 39
24	68264 39	1706 60 1745 52	71716 51	3	150	71566 51
25	71566 51	1789 17 1830 15	75185 83	3	150	75035 83
26	75035 83	1875 90 1901 05	78812 78	3	150	78662 78
27	78662 78	1966 57 2014 97	82644 32	3	150	82494 32
28	82494 32	2062 35 2111 42	86668 09	2	100	86568 99
29	86568 09	2164 20 2215 80	90948 09	2	100	90848 09
	Átvitel	71098 09		80	4000	

Év	T ö k e	5 ^o /o kamat félévenként	Összeg	Kisorsolt		Marad kamatozásra
				darab	összeg	
	Áthozat	71098 09		80	4000	
30	90848 09	2271 20 2325 47	95444 76	2	100	95344 76
31	95344 76	2383 62 2440 70	100169 08	2	100	100069 08
32	100069 08	2501 72 2559 27	105130 07	4	200	104930 07
33	104930 07	2623 25 2638 82	110192 14	4	200	109992 14
34	109992 14	2749 80 2813 55	115555 49	4	200	115355 49
35	115355 49	2883 87 2950 97	121190 33	4	200	120990 33
36	120990 33	3024 75 3095 37	127110 45	4	200	126910 45
37	126910 45	3172 75 3247 07	133330 27	4	200	133130 27
38	133130 27	3328 25 3406 45	139864 97	4	200	139664 97
39	139664 97	3491 62 3573 92	146730 51	4	200	146530 51
40	146530 51	3638 25 3746 72	153915 48	6	300	153615 48
41	153615 48	3840 37 3928 90	161384 75	6	300	161084 75
42	161084 75	4027 12 4120 27	169232 14	6	300	168932 14
43	168932 14	4223 30 4071 37	177226 81	6	300	176926 81
44	176926 81	4423 17 4526 25	185876 23	6	300	185576 23
45	185576 23	4639 40 4747 90	194963 53	6	300	194663 53
46	194663 53	4866 60 4983 25	204513 38	4	200	204313 38
	Átvitel	188363 38		156	7800	

Év	T ö k e	5% kamat félévkenként	Összeg	Kisorsolt		Marad kamatozásra
				darab	összeg	
	Áthozat	188363 38		156	7800	
		5107 82				
47	204313 38	5230 52	214651 72	4	200	214451 72
		5361 30				
48	214451 72	5490 32	225303 34	4	200	225103 34
		5627 57				
49	225103 34	5763 27	236494 18	4	200	236294 18
		5907 35				
50	236294 18	6050 05	248251 58	4	200	248051 58
		6201 30				
51	24 051 58	6348 82	260601 70	6	300	260301 70
		6507 55				
52	260301 70	6662 72	273471 97	6	300	273171 97
		6829 30				
53	273171 97	6992 52	286993 79	6	300	286693 79
		7167 35				
54	286693 79	7339 02	301200 16	6	300	300900 16
		7522 50				
55	300900 16	7703 07	316125 73	6	300	315825 73
		7895 65				
56	315825 73	8085 52	331806 90	6	300	331506 90
		8287 67				
57	331506 90	8484 87	348279 44	8	400	347879 44
		8696 97				
58	347879 44	8904 40	365480 81	8	400	365080 81
		9127 02				
59	365080 81	9345 20	383553 03	8	400	383153 03
		9578 82				
60	383153 03	9808 27	402540 12	8	400	402140 12
		10053 50				
61	402140 12	10292 32	422485 94	10	500	421985 94
		10549 65				
62	421985 94	10800 90	443336 49	10	500	442836 49
		11070 90				
63	442836 49	11322 67	465230 06	20	1000	464230 06
	Átvitel	454480 06		280	14000	

Év	T ő k e	5% kamat félévenként	Összeg		Kisorsolt		Marad kamatozásra	
					darab	összeg		
	Áthozat	454480 06			280	14000		
64	464230 06	11605 75 11870 90	487706 71		20	1000	486706 71	
65	486706 71	12167 67 12446 85	511321 23		20	1000	510321 23	
66	510321 23	12758 02 13051 97	536131 22		20	1000	535131 22	
67	535131 22	13378 27 13687 72	562197 21		20	1000	561197 21	
68	561197 21	14029 92 14255 67	589482 80		100	5000	584482 80	
69	584482 80	14612 07 13727 37	612822 24		1000	50000	562822 24	
70	562822 24	14070 55 13172 32	590065 11		1000	50000	540065 11	
71	540065 11	13501 62 12589 17	566155 90		1000	50000	516155 90	
72	516155 90	12903 90 11976 50	541036 30		1000	50000	491036 30	
73	491036 30	12275 90 11332 80	514645 —		1000	50000	464645 —	
74	464645 —	11616 12 9406 52	485667 64		2000	100000	385667 64	
75	385667 64	9641 70 6707 72	402017 06		2540	127000	275017 06	
A kamatok összege		751267 06			10000	500000		
ehoz a befektetett tőke		23750 —	Visszafizette- tett marad még				500000 — 275017 06	
		775017 06					775017 06	

Year	Month	Day	Particulars	Debit	Credit	Balance
1850	Jan	1	To Balance			100.00
1850	Jan	15	By Cash	50.00		150.00
1850	Jan	31	To Cash		20.00	130.00
1850	Feb	1	To Cash		10.00	120.00
1850	Feb	15	By Cash	30.00		150.00
1850	Feb	28	To Cash		15.00	135.00
1850	Mar	1	To Cash		25.00	110.00
1850	Mar	15	By Cash	40.00		150.00
1850	Mar	31	To Cash		10.00	140.00
1850	Apr	1	To Cash		15.00	125.00
1850	Apr	15	By Cash	35.00		160.00
1850	Apr	30	To Cash		20.00	140.00
1850	May	1	To Cash		10.00	130.00
1850	May	15	By Cash	30.00		160.00
1850	May	31	To Cash		15.00	145.00
1850	Jun	1	To Cash		20.00	125.00
1850	Jun	15	By Cash	45.00		170.00
1850	Jun	30	To Cash		10.00	160.00
1850	Jul	1	To Cash		15.00	145.00
1850	Jul	15	By Cash	35.00		180.00
1850	Jul	31	To Cash		20.00	160.00
1850	Aug	1	To Cash		10.00	150.00
1850	Aug	15	By Cash	30.00		180.00
1850	Aug	31	To Cash		15.00	165.00
1850	Sep	1	To Cash		20.00	145.00
1850	Sep	15	By Cash	40.00		185.00
1850	Sep	30	To Cash		10.00	175.00
1850	Oct	1	To Cash		15.00	160.00
1850	Oct	15	By Cash	35.00		195.00
1850	Oct	31	To Cash		20.00	175.00
1850	Nov	1	To Cash		10.00	165.00
1850	Nov	15	By Cash	30.00		195.00
1850	Nov	30	To Cash		15.00	180.00
1850	Dec	1	To Cash		20.00	160.00
1850	Dec	15	By Cash	45.00		205.00
1850	Dec	31	To Cash		10.00	195.00
1851	Jan	1	To Cash		15.00	180.00
1851	Jan	15	By Cash	35.00		215.00
1851	Jan	31	To Cash		20.00	195.00
1851	Feb	1	To Cash		10.00	185.00
1851	Feb	15	By Cash	30.00		215.00
1851	Feb	28	To Cash		15.00	200.00
1851	Mar	1	To Cash		25.00	175.00
1851	Mar	15	By Cash	40.00		215.00
1851	Mar	31	To Cash		10.00	205.00
1851	Apr	1	To Cash		15.00	190.00
1851	Apr	15	By Cash	35.00		225.00
1851	Apr	30	To Cash		20.00	205.00
1851	May	1	To Cash		10.00	195.00
1851	May	15	By Cash	30.00		225.00
1851	May	31	To Cash		15.00	210.00
1851	Jun	1	To Cash		20.00	190.00
1851	Jun	15	By Cash	45.00		235.00
1851	Jun	30	To Cash		10.00	225.00
1851	Jul	1	To Cash		15.00	210.00
1851	Jul	15	By Cash	35.00		245.00
1851	Jul	31	To Cash		20.00	225.00
1851	Aug	1	To Cash		10.00	215.00
1851	Aug	15	By Cash	30.00		245.00
1851	Aug	31	To Cash		15.00	230.00
1851	Sep	1	To Cash		20.00	210.00
1851	Sep	15	By Cash	40.00		250.00
1851	Sep	30	To Cash		10.00	240.00
1851	Oct	1	To Cash		15.00	225.00
1851	Oct	15	By Cash	35.00		260.00
1851	Oct	31	To Cash		20.00	240.00
1851	Nov	1	To Cash		10.00	230.00
1851	Nov	15	By Cash	30.00		260.00
1851	Nov	30	To Cash		15.00	245.00
1851	Dec	1	To Cash		20.00	225.00
1851	Dec	15	By Cash	45.00		270.00
1851	Dec	31	To Cash		10.00	260.00

2301.00

2301.00

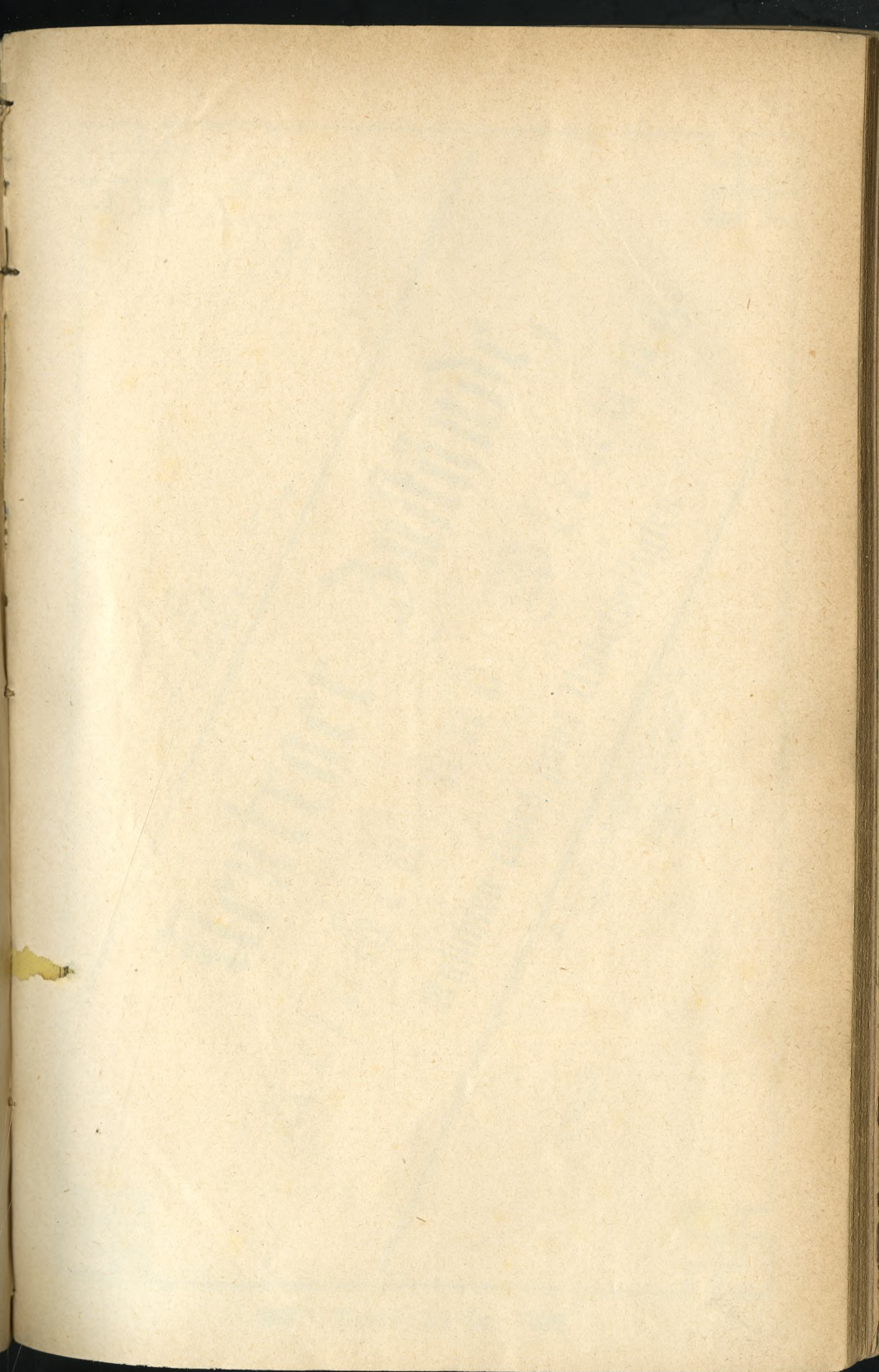
**A General Expenditure Assurance Company trade membereinek
jegyzéke Londonban.**

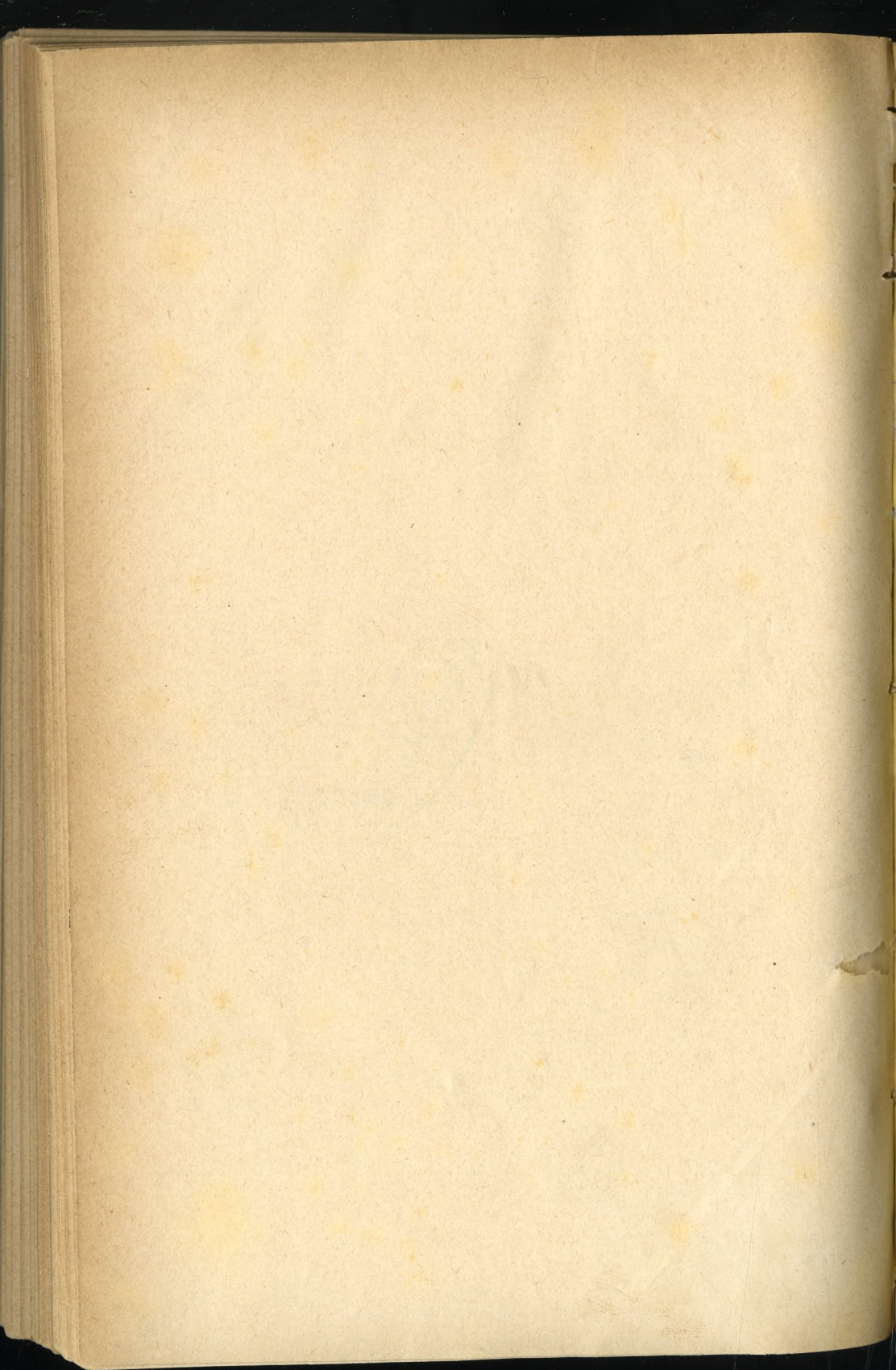
3 Ácsmester	1 Építész
1 Állatorvos	1 Építőfakereskedő
15 Arany- és ezüstműves	14 Építőmester
5 Aranyozó	45 Esernyőgyáros
27 Baromfi-áruló	1 Faggyukereskedő
6 Berliini divatárús	3 Fegyvergyáros
109 Bor- és szeszkereskedő	4 Fényképész
1 Bőrkereskedő	19 Fényüzési-árúraktár
2 Bőrnadrág-gyáros	3 Festékkereskedő
24 Bőrönd-gyáros	11 Festő
1 Bőröndös	7 Festő és díszítő
18 Butorkereskedő	10 Fodrász
3 Butorszállító	14 Fogművész
1 Croquetjáték gyáros	2 Földrajz-kereskedő
9 Csipke-kereskedő	1 Függetőágy-gyárnok
1 Cszismavető-készítő	1 Fürdőház
94 Czipész	26 Fűszeres
24 Czukrász	97 Fűszerész
4 Díszítőárúk áruház	1 Gabonakereskedő
12 Dohánykereskedő	11 Gépépítő
32 Ékszerész	9 Guttapercha-áru-gyáros
2 Elefántcsont-faragó	12 Gyékény-kereskedő
21 Élelmiszer-áruló	8 Gyémántkereskedő

24 Gyermek- és női ruha- gyáros	7 Köpenygyáros
8 Gyermekruha-kereskedő	2 Kosárfonó
3 Gyermekszabó	1 Kosztadó
2 Gyertyagyáros	16 Lámpagyáros
20 Gyümölcs- és zöldségáruló	30 Légszeszberendező
10 Hal-áruló	2 Legyező-áruló
3 Halász-szerek-gyáros	2 Lóorvos
82 Harisnya-, keztyű- és gallér- gyáros	4 Magkereskedő
4 Hentes	1 Mérnök
6 Illatáruló	41 Mészáros
25 Ing-készítő	5 Mosóintézet
14 Írószer és pipereszekrény- gyáros	4 Műasztalos
48 Írószer-kereskedő	5 Női szabó
1 Játékárú-kereskedő	1 Növényismerő
32 Kalapcsináló	7 Nyereggyártó
13 Kárpitos	28 Olajfesték-kereskedő
3 Kávakereskedő	2 Olajkereskedő
27 Kefe- és fésűgyáros	55 Olasz árúk áruház
1 Kertész	4 Ólomöntő
21 Kés-kovács	36 Óragyáros
1 Kiadó	1 Orvos
12 Kiskereskedő	5 Ostor- és botkészítő
1 Kivonatok-gyáros	1 Papirzacskó-gyáros
4 Kocsigyáros	15 Piperekészítőnő
28 Könyv- és könyvnyomdász	30 Porcellán-kereskedő
4 Könyvgyáros	48 Posztókereskedő
19 Könyvkereskedő	2 Rajzmester
1 Könyvkötő	1 Rajztentagyáros
2 Könyvtár	3 Redőny-gyáros
	4 Rézmetszet-árús
	16 Ruhaállás-gyáros
	4 Ruhakészülék-árús

47 Sajtkereskedő	41 Thea- és kávékereskedő
2 Sárgarézműves	1 Trágyaáruló
1 Sátorcsináló	64 Tükörgyáros
2 Savanyuviz-áruló	1 Tűzijátékos
3 Sávolyosszövet-gyáros	3 Újságügynök
14 Selyemárú-kereskedő	16 Ügynök
6 Serfőződe	1 Üveges
69 Szabó	1 Üveg-gyáros
1 Számvizsgáló	1 Üvegház-építő
2 Szappan- és gyertyakereskedő	2 Üveglemezárú-kereskedő
7 Szemüveg-áruló	5 Vajkereskedő
37 Szénáruló	5 Varrógép-gyáros
1 Szerszámárúház	51 Vasárús
1 Szerszámkészítő	4 Vászongyáros
10 Szivacskereskedő	14 Vegyész
4 Szivargyáros	2 Vendéglő
7 Szobrász	13 Vésnök
8 Szücs	3 Viaszgyertyakereskedő
1 Tanár	16 Villanyos lemezgyáros
1 Tekeasztalgyáros	12 Virágkereskedő
32 Tejáruló	6 Vizmentes szövet-gyáros
3 Temetést-ellátó	7 Zenedarab-áruló
1 Természetbuvár	7 Zongoragyáros
	2 Zongorahangoló
-

155
1381

Vertrag
zwischen
Vertragsparteien und
Aufsicht eines ganz Unbetheiligten.

8.

Preis 20 fr.

